

Overgangen grunnskole til videregående opplæring

Eirik Gran, rådgiver Nfk, Sortland 18. nov 2025

Minimum

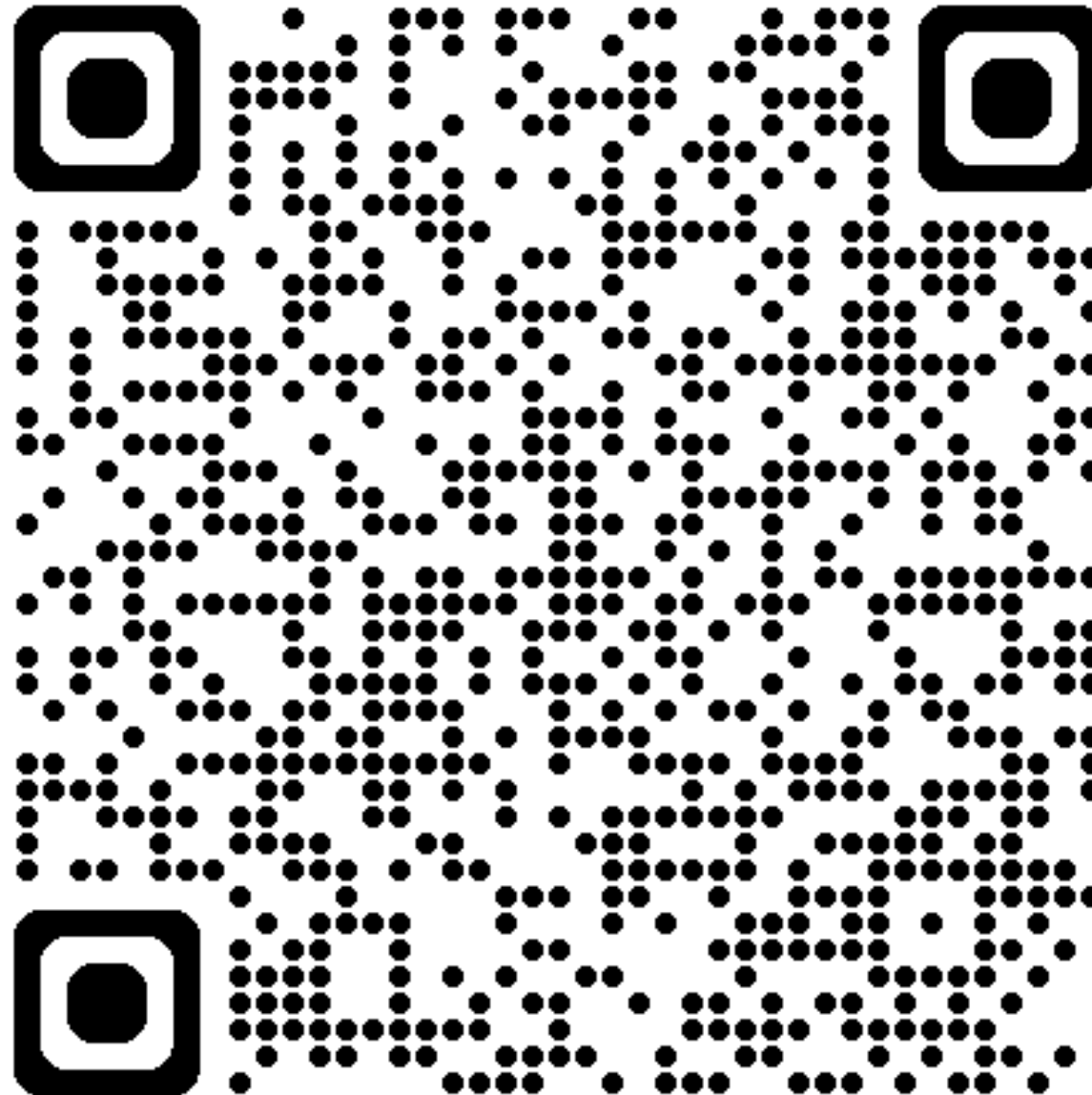
gsarbeid

9.trinn

Universelle tiltak:

- ❖ Infomøte med elevene
- ❖ Foreldremøte
- ❖ Praksiskurs/hospitering

Felles rutiner og me



VGS

E
øter
etter IKO-modellen
for alle elever
ngsmøter
møter om inntak og

atisk arbeid med IKO:

Hva ønsker vi å oppnå?

- *All ungdom er vår ungdom*
- At flere elever får en god oppstart i videregående opplæring
- Tettere samarbeid mellom grunnskolen og videregående opplæring – både system og om individ
- At vesentlig informasjon i større grad følger elever mellom skoler



Foto: KI-generert illustrasjon

Overføring av elevinformasjon – i utvikling

Minimumsstandard for universelt overgangsarbeid

9.trinn	10.trinn	VGS
Universelle tiltak: ❖ Infomøte med elevene ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering	Universelle tiltak: ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering ❖ «Åpen kveld» Individuelle tiltak ❖ 1. februar-søkere: For ungdom med utvidede rettigheter som kan ha fortrinnsrett eller behov for individuell behandling. Se eget skriv fra inntakskontoret. ❖ Overgangsskjema – for elever med behov for tilrettelegging og tettere oppfølging i overgangen til videregående opplæring som ikke søker 1. februar	Universelle tiltak: ❖ Overgangsmøter ❖ Identifisering etter IKO-modellen ❖ Startsamtaler for alle elever ❖ Tilbakemeldingsmøter ❖ Informasjonsmøter om inntak og formidling
IKO Felles rutiner og metodikk for elevoppfølging. Tidlig innsats for forebygging av fravær og frafall gjennom systematisk arbeid med IKO: Identifikasjon, Kartlegging og Oppfølging.		
Divna.Aktan - Ung inkludering «Nordland har plass til og behov for alle. Våre unge skal kjenne på tilhørighet og ha mulighet for å delta i samfunnet ut fra egne forutsetninger».		



Overgangsskjema

Skjema for overgangsinformasjon mellom grunnskole og videregående opplæring

Unntatt offentlighet (forvaltningsloven §13)

Skoleåret: _____

Skjema for relevant overgangsinformasjon eller ved ønske om tilrettelegging i videregående opplæring ved søknad til ordinær frist 1. mars. Skjema leveres skolen som står som førsteønske. Se siste side for mer informasjon.

Opplysninger om eleven

Etternavn, fornavn:	Fødsels- og personnummer:
Adresse og telefon:	Fra hvilken ungdomsskole:
Foresatt:	Kontaktperson – avgiverskole m/tlf.nr.:

Søknad til videregående skole (ta med utdanningsprogram og skoler):

1.ønske	2.ønske	3.ønske

Resultater fra grunnskolen:

Karaktersnitt, 1.termin 10.kl	Karakter orden/oppførsel	2. fremmedspråk

Meg selv: (f.eks. interesser, fritidsaktiviteter sosiale egenskaper, fag jeg liker, positive egenskaper, familie- og bosituasjon):

Skal digitaliseres og oppdateres

Sendes skolen som er førsteønske

Skal fylles ut av eller med en ansatt

Overgangsskjema

Ikke for 1. februarsøkere

Elever med:

- **overgangsinformasjon som bør overføres til den videregående skole**
- med høyt fravær
- med mindre enn 30 grunnskolepoeng (under 3 i snitt)
- behov for tilrettelegging på grunn av lærevansker, sykdom, diagnoser og sosiale vansker

Sendes skolen som er førsteønske

Skjema for overgangsinformasjon mellom grunnskole og videregående opplæring

Unntatt offentlighet (forvaltningsloven §13)

Skoleåret: _____

Skjema for relevant overgangsinformasjon eller ved ønske om tilrettelegging i videregående opplæring ved søknad til ordinær frist 1. mars. Skjema leveres skolen som står som førsteønske. Se siste side for mer informasjon.

Opplysninger om eleven

Etternavn, fornavn:	Fødsels- og personnummer:
Adresse og telefon:	Fra hvilken ungdomsskole:
Foresatt:	Kontaktperson – avgiverskole m/tlf.nr.:

Søknad til videregående skole (ta med utdanningsprogram og skoler):

1. ønske	2. ønske	3. ønske

Resultater fra grunnskolen:

Karaktersnitt, 1. termin 10.kl	Karakter orden/oppførsel	2. fremmedspråk

Meg selv: (f.eks. interesser, fritidsaktiviteter sosiale egenskaper, fag jeg liker, positive egenskaper, familie- og bosituasjon):



Sikker deling av elevinformasjon

Mottakerskolen
legger sentrale
opplysninger inn i
SiDE

Nytt notat

Type
Overgangsinformasjon

Overskrift*

Dato*
21.2.2025

Husk å sjekke av boksen for MIO (Måltrettet Individuelt Overgangsarbeid) på elevsiden dersom eleven er den del av programmet.

Adresse og telefon

Fra hvilken ungdomsskole

Beskriv arbeidsinnsatsen din på skolen og ved hjemmearbeid

Har du hatt enkeltvedtak etter opplæringslovens §§11-4, 11-5, eller 11-6 i grunnskolen?

☐ §§11-4 ☐ §§11-5 ☐ §§11-6

Tilrettelegging på 10.trinn
f.eks. fysisk og psykisk helse, fravær, utfordringer i KRØ og evt. andre fag, fritak for vurdering, læreavanser, diagnoser, tilrettelegging på prøver/eksamen

Annet

Informasjon

Gruppeoversikt

Elevdetaljer

Elevgruppe

Fnr	Elev	1. ønske og <25GSP	Ikke 1. ønske og <30GSP	Antall T1 kar IV, 1 og 2	Antall kar IV, IM, 1 og 2	POB-totalfr...	Omval...	1. februar-søker	Kommentar 1. februar-søker	Inn.p...	GSP	Ønsket Prog	Ønsk..
	Presentasjon sist lagret den: Akkurat nå												
		1	0	13	14	64,7%	Mangler avgiver	1	Avslag	0,0	0,0	1	
		1	0	11	14	21,5%	Ja	0		15,9	15,9	1	
		1	0	11	9	10,8%	Nei	0		25,0	25,0	1	
		0	0	5	6	3,4%	Nei	0		27,6	27,6	1	
		0	0	1	1	10,0%	Nei	0		37,5	37,5	1	
		0	0	1	1	3,2%	Nei	0		44,7	44,7	1	
		0	0	1	1	0,1%	Nei	0		38,8	38,8	1	
		0	0	1	0	3,2%	Nei	0		42,1	42,1	1	
		0	0	1	0	2,2%	Nei	0		47,1	47,1	1	

Elevgruppe

Fnr	Elevnavn	1. ønske og <25GSP	Ikke 1. ønske og <30GSP	Antall T1 kar IV, 1 og 2	Antall kar IV, IM, 1 og 2	POB-totalfr...	Omval...	1. februar-søker	Kommentar 1. februar-søker	Inn.p...	GSP	Ønsket Prog	Ønsk.
			0	13	14	64,7%	Mangler avgiver	1	Avslag	0,0	0,0	1	
		1	0	11	14	21,5%	Ja	0		15,9	15,9	1	
		1	0	11	9	10,8%	Nei	0		25,0	25,0	1	
		0	0	5	6	3,4%	Nei	0		27,6	27,6	1	
		0	0	1	1	10,0%	Nei	0		37,5	37,5	1	
		0	0	1	1	3,2%	Nei	0		44,7	44,7	1	
		0	0	1	1	0,1%	Nei	0		38,8	38,8	1	
		0	0	1	0	3,2%	Nei	0		42,1	42,1	1	
		0	0	1	0	2,2%	Nei	0		47,1	47,1	1	

Forklaring av flagging og farger

1. ønske og <25 GSP
Flagges rød [u] dersom: Eleven har blitt tatt inn på 1. ønske og har færre enn 25 grunnskolepoeng.

Ikke 1. ønske og <30 GSP
Flagges rød [u] dersom: Eleven har ikke blitt tatt inn på 1. ønske og har færre enn 30 grunnskolepoeng.

Antall T1 kar 1, 2 og IV
Flagges rød [u] dersom: Eleven har minst én karakter IV, eller 1 til termin 1.

Flagges gul [] dersom: Eleven har minst én karakter 2 og ingen IV eller 1 til termin 1.

Antall kar 1, 2, IV og IM
Flagges rød [u] dersom: Eleven har minst én karakter IV, IM eller 1 til årsslutt.

Flagges gul [] dersom: Eleven har minst én karakter 2 og ingen IV, IM eller 1 til årsslutt.

Totalfravær
Flagges rød [u] dersom: Eleven har totalfravær høyere eller lik 10.

Fag	Fagkode	Karaktertype	Termin1	Termin2	Standpunkt	SkriftligEk...	MuntligEk...	Annen
Arbeidslivsfag, 10. årstrinn	ARB0011		5	Blank	5	Blank	Blank	Blank
Engelsk 10. årstrinn	ENG0030		4	Blank	4	3	Blank	Blank
Fysisk aktivitet og helse	VAL0050		4	Blank	4	Blank	Blank	Blank
Kristendom, religion, livssy...	RLE0030		4	Blank	4	Blank	Blank	Blank
Kroppsøving 10. årstrinn	KRO0020		3	Blank	3	Blank	Blank	Blank
Kunst og håndverk 10. årstr...	KHV0010		4	Blank	4	Blank	Blank	Blank
Mat og helse 10. årstrinn	MHE0010		4	Blank	4	Blank	Blank	Blank
Matematikk 10. årstrinn	MAT0015		1	Blank	2	Blank	Blank	Blank
Musikk 10. årstrinn	MUS0010		5	Blank	5	Blank	Blank	Blank
Naturfag 10. årstrinn	NAT0021		3	Blank	3	Blank	Blank	Blank

Kjønn

Gutt

Alder

16

Morsmål

Norsk

Avg.år GS

2024

GSP

37,5

2. FSPR./ ARB.FAG./ fordypni...

Ikke oppgitt

AVG-P.kode

GSGSK0----

Avgiver skoletype

G

Poengberegnet skoleår

2023/24

Inntakspoeng

37,5

POB-P.kode

GSGSK0----

Antall POB kar 1

1

Antall POB kar IV og IM

0

Antall POB kar 2

1

POB-fraværsdager

18

POB-fraværstimer

5

Ønskenr

1

Programområdeønske

1

Statusnr Inntak

18

Nytt notat

Type

Startsamtale ▼

Dato*

13.11.2025



Dersom informasjonen er fra eleven, husk å gjøre avtale om hvilken informasjon som kan deles med hvem og noter her hva som er avtalt.

Deltagere

Kontaktinformasjon foresatte

Startsamtale

Semi-automatisk overføring av info

- Info om grunnskoleelever lagt inn i SiDE følger eleven inn i VGO
- Informasjon om oppfølging følger eleven ved skolebytte
- Statistikk og sentrale indikatorer overføres til VGS i Qlik rett etter inntak
- Alle elever gir informasjon ved startsamtale

Minimumsstandard for universelt overgangsarbeid

9.trinn	10.trinn	VGS
<u>Universelle tiltak:</u> ❖ Infomøte med elevene ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering	<u>Universelle tiltak:</u> ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering ❖ «Åpen kveld» <u>Individuelle tiltak</u> ❖ 1. februar-søkere: For ungdom med utvidede rettigheter som kan ha fortrinnsrett eller behov for individuell behandling. Se eget skriv fra inntakskontoret. ❖ <u>Overgangsskjema</u> – for elever med behov for tilrettelegging og tettere oppfølging i overgangen til videregående opplæring som ikke søker 1. februar	<u>Universelle tiltak:</u> ❖ Overgangsmøter ❖ Identifisering etter IKO-modellen ❖ Startsamtaler for alle elever ❖ Tilbakemeldingsmøter ❖ Informasjonsmøter om inntak og formidling
IKO Felles rutiner og metodikk for elevoppfølging. Tidlig innsats for forebygging av fravær og frafall gjennom systematisk arbeid med IKO: Identifikasjon, Kartlegging og Oppfølging.		
Divna.Aktan - Ung inkludering <i>«Nordland har plass til og behov for alle. Våre unge skal kjenne på tilhørighet og ha mulighet for å delta i samfunnet ut fra egne forutsetninger».</i>		



	HVA	INNHold	HVEM	NÅR	ANNET	Ansvarlig
9. T R I N N	Infomøte med elevene i skoletiden	Hva er vgs? Hva bør du tenke på når du velger utdanningsprogram? Sees i sammenheng med faget Utdanningsvalg.	Elevene, rådgiver/kontaktlærer grunnskole, representanter fra vgs.	Tidlig høst	Avholdes fortrinnsvis fysisk. Digital gjennomføring kan diskuteres.	Grunnskole
	Deltakelse på foreldremøter i grunnskolen	Generell informasjon om videregående opplæring. Foresatte som ressurs i ungdommens utdanningsvalg. Presentasjon av lokal vgs.	Foresatte på 9. trinn, rådgiver grunnskole, representanter fra vgs.	Tidlig høst	Gjennomføres helst på samme tid som møte med elevene. Planlegges i samarbeid mellom grunnskolen og videregående.	Grunnskole
	Praksiskurs/ Hospitering	Besøk på lokal vgs. Elevene på 9.trinn ønsker seg programområder, og får besøke ett valgt programområde.	Elever på 9. trinn.	Vinter/ vår	Videregående arrangerer i samarbeid med grunnskolene. Grunnskolene sender personell med sine elever.	Rektor vgs

Minimumsstandard for universelt overgangsarbeid

9.trinn	10.trinn	VGS
<u>Universelle tiltak:</u> ❖ Infomøte med elevene ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering	<u>Universelle tiltak:</u> ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering ❖ «Åpen kveld» <u>Individuelle tiltak</u> ❖ 1. februar-søkere: For ungdom med utvidede rettigheter som kan ha fortrinnsrett eller behov for individuell behandling. Se eget skriv fra inntakskontoret. ❖ <u>Overgangsskjema</u> – for elever med behov for tilrettelegging og tettere oppfølging i overgangen til videregående opplæring som ikke søker 1. februar	<u>Universelle tiltak:</u> ❖ Overgangsmøter ❖ Identifisering etter IKO-modellen ❖ Startsamtaler for alle elever ❖ Tilbakemeldingsmøter ❖ Informasjonsmøter om inntak og formidling

IKO

Felles rutiner og metodikk for elevoppfølging. Tidlig innsats for forebygging av fravær og frafall gjennom systematisk arbeid med IKO: Identifikasjon, Kartlegging og Oppfølging.



Divna.Aktan - Ung inkludering

«Nordland har plass til og behov for alle. Våre unge skal kjenne på tilhørighet og ha mulighet for å delta i samfunnet ut fra egne forutsetninger».

Karrieredag på Hadsel vgs

Gruppearbeid 1:

Praksiskurs/hospitering/karrieredag

- Oppnår vi det vi ønsker for elevene med dagens praksiskurs?
- Hvordan kan vi organisere praksiskurs enda bedre for å gi elevene det de trenger i overgangen?
- Hva vil dere gjør lokalt for å få koblet foresatte på i enda større grad?

Minimumsstandard for universelt overgangsarbeid

9.trinn	10.trinn	VGS
Universelle tiltak: ❖ Infomøte med elevene ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering	Universelle tiltak: ❖ Foreldremøte ❖ Praksiskurs/hospitering ❖ «Åpen kveld» Individuelle tiltak ❖ 1. februar-søkere: For ungdom med utvidede rettigheter som kan ha fortrinnsrett eller behov for individuell behandling. Se eget skriv fra inntakskontoret. ❖ Overgangsskjema – for elever med behov for tilrettelegging og tettere oppfølging i overgangen til videregående opplæring som ikke søker 1. februar	Universelle tiltak: ❖ Overgangsmøter ❖ Identifisering etter IKO-modellen ❖ Startsamtaler for alle elever ❖ Tilbakemeldingsmøter ❖ Informasjonsmøter om inntak og formidling
IKO Felles rutiner og metodikk for elevoppfølging. Tidlig innsats for forebygging av fravær og frafall gjennom systematisk arbeid med IKO: Identifikasjon, Kartlegging og Oppfølging.		
Divna.Aktan - Ung inkludering <i>«Nordland har plass til og behov for alle. Våre unge skal kjenne på tilhørighet og ha mulighet for å delta i samfunnet ut fra egne forutsetninger».</i>		



Tilbakemeldingsmøter • Gjensidighet • Respekt • Samarbeid	Tilbakemelding fra vgs. til grunnskolene/kommunene om årets kull etter halvgått løp i vg1. Evaluering av foregående samarbeid og overgangsarbeid. Informasjon på <u>overordnet nivå</u> om årets kull. Eks: - Utvikling/trender, statistikk - Hva kan gjøres for at overgangen skal bli så god som mulig fremover? - Informasjonsflyt	Ledelse på vgs. og ledelse grunnskoler og i kommuner	Rundt utgangen av første termin.	Videregående arrangerer i samarbeid med grunnskolene. Gjennomføres med grunnskolene der majoriteten av elevene kommer fra. Kan gjennomføres for eksempel med deltakelse på rektormøte i kommunen.	Rektor vgs
--	---	---	---	--	-------------------

Tilbakemeldingsmøtet

- Rundt halvgått løp på VG1
- Ledernivå
- Informasjon på overordnet og gruppenivå
- Er det noe vi burde justere i fellesskap?
- Var det noe nytt med årets VG1 kull?



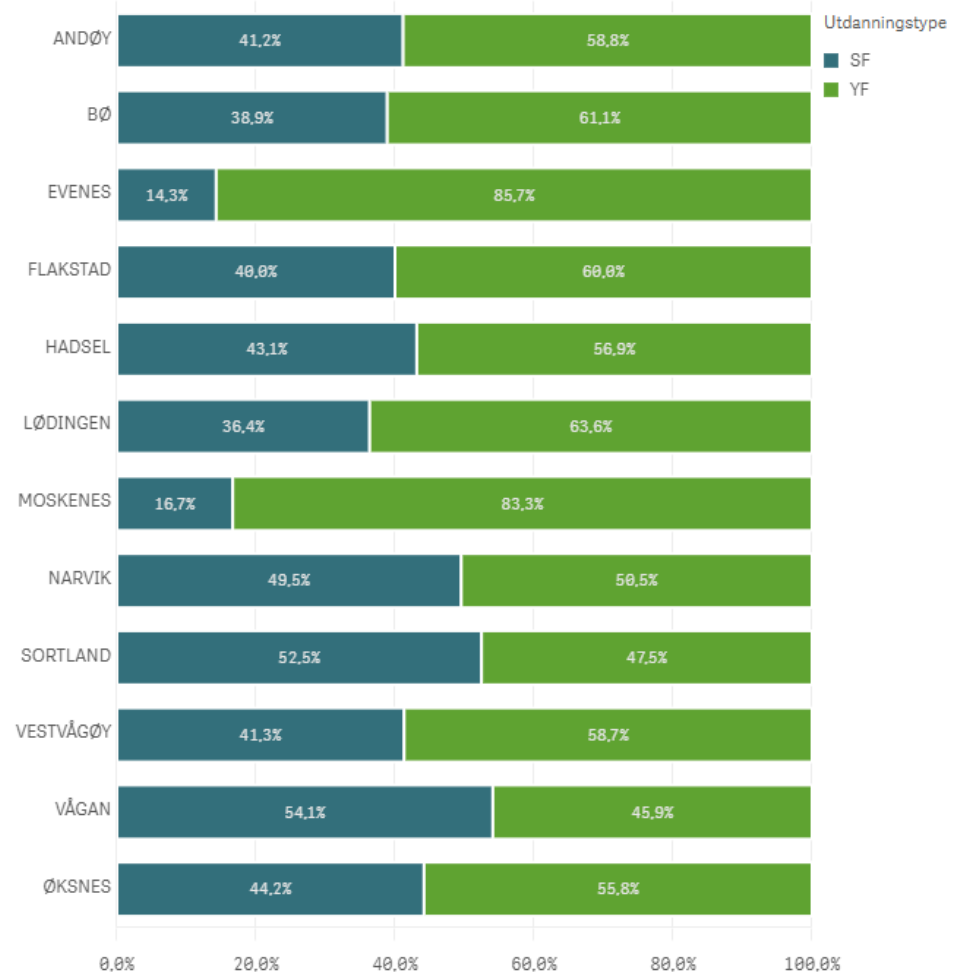
Øvelse 1

- Grunnskole: Hva skulle du ønske du fikk tilbakemelding om etter å ha gitt fra deg siste kull?
- VGS: Hva skulle du ønske du kunne gi tilbakemelding om etter å ha mottatt høstens kull?

Andel SF
46,6%

Andel YF
53,4%

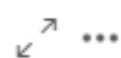
Andel elever per utdanningstype



Trend - totalt

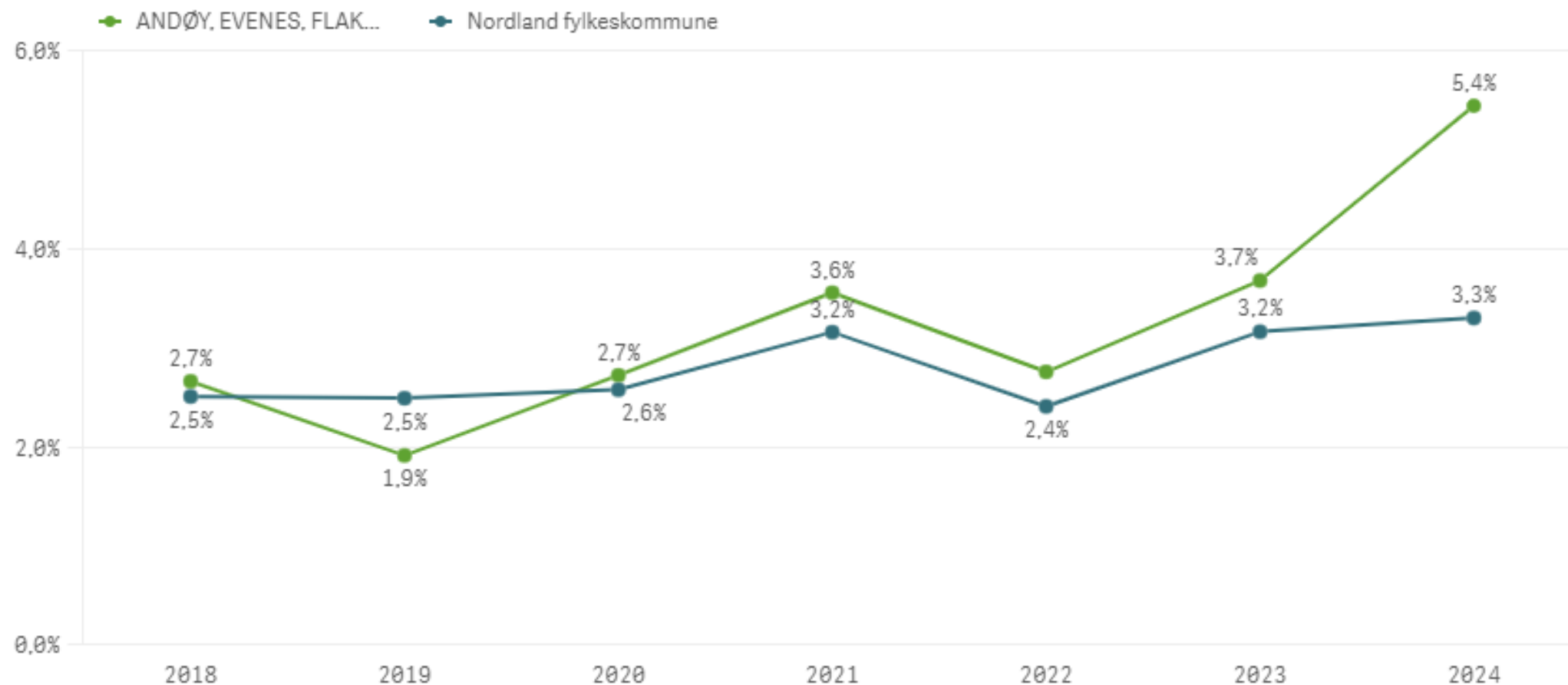
Trend - fordeling på kjønn

Trend - fordeling på utd....



Andel sluttet - utvikling per grunnskoleårskull

Merk: y-aksen starter ikke nødvendigvis på 0.



Snitt Vg1 i gjennomgående fag

4,08

Utv fra GS til Vg1

-0,11



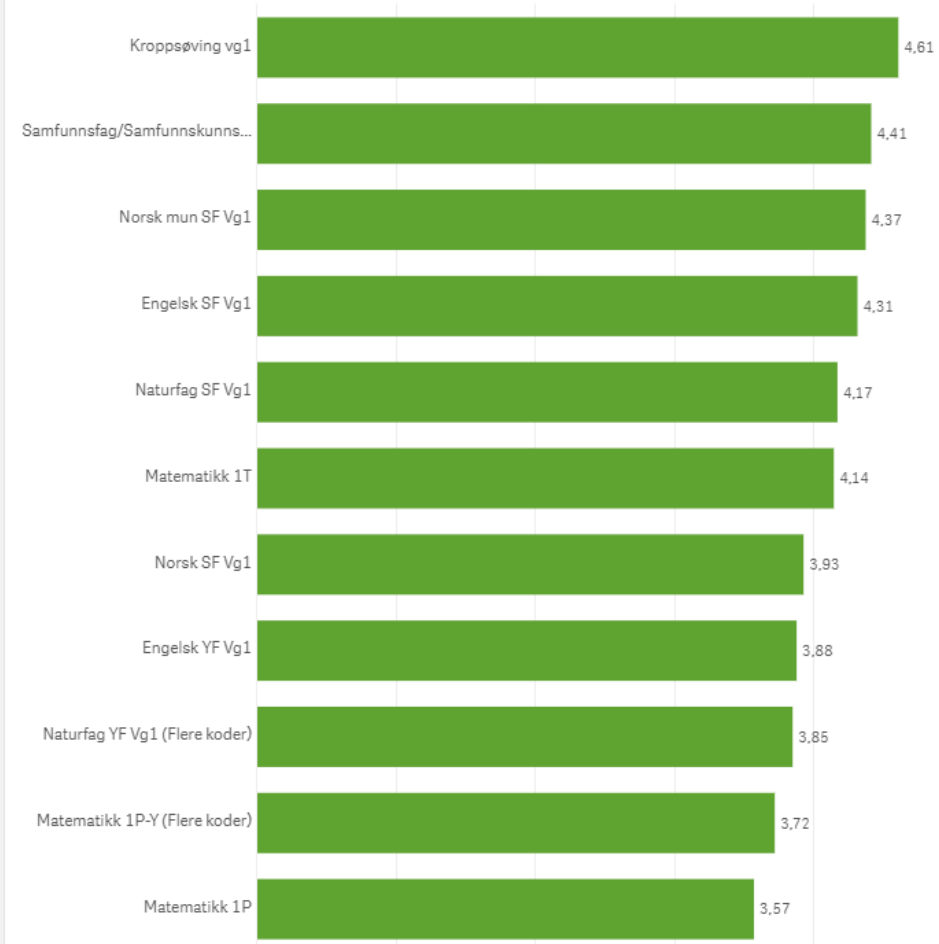
Karaktersnitt Vg1



Karakterutvikling



Karaktersnitt i gjennomgående fag Vg1

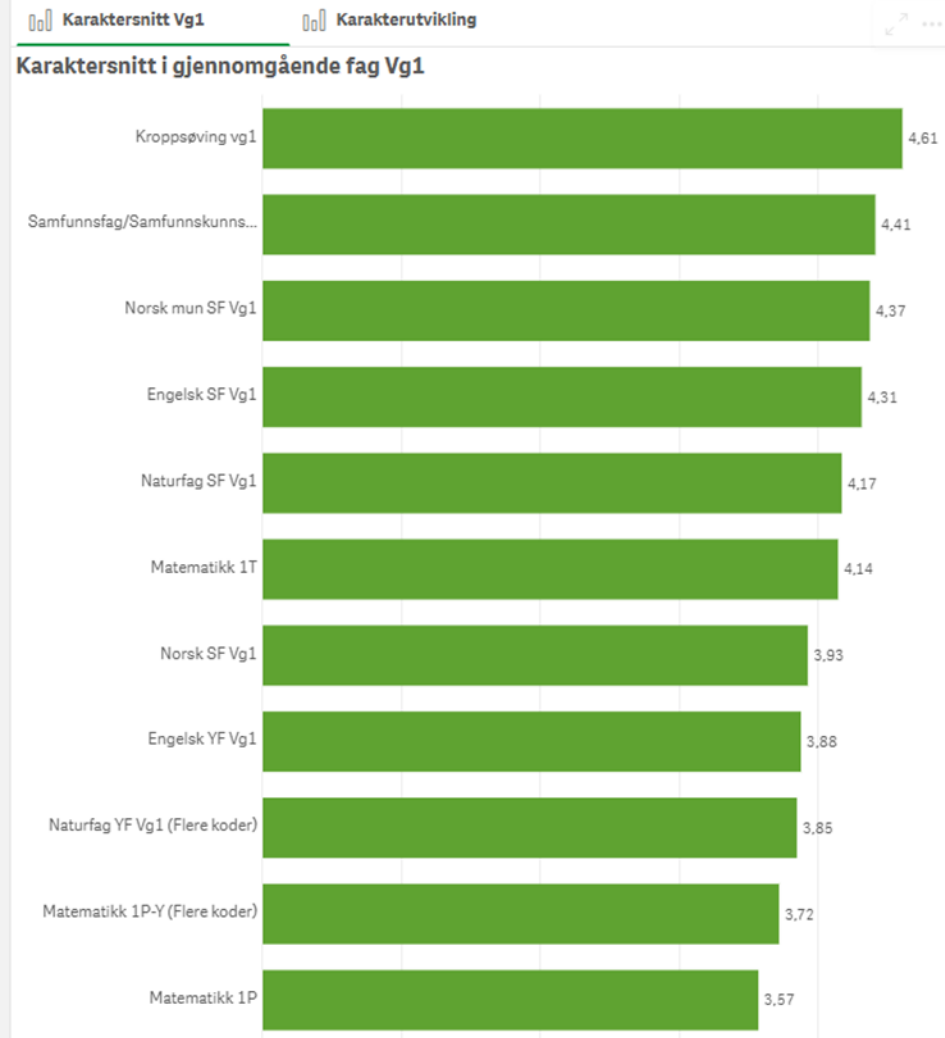


Øvelse 2

- Hva ser vi her?
- Fra ditt perspektiv, hva kunne vært interessant å diskutere i et tilbakemeldingsmøte basert på denne oversikten?

Snitt Vg1 i gjennomgående fag
4,08

Utv fra GS til Vg1
-0,11



Tendenser i Nordland og i Nordfylket



Hva møter VGO fremover?



Fraværet øker – i
grunnskolen og på vgo



Dobling i antall elever som
søker vgo med under 30 gsp

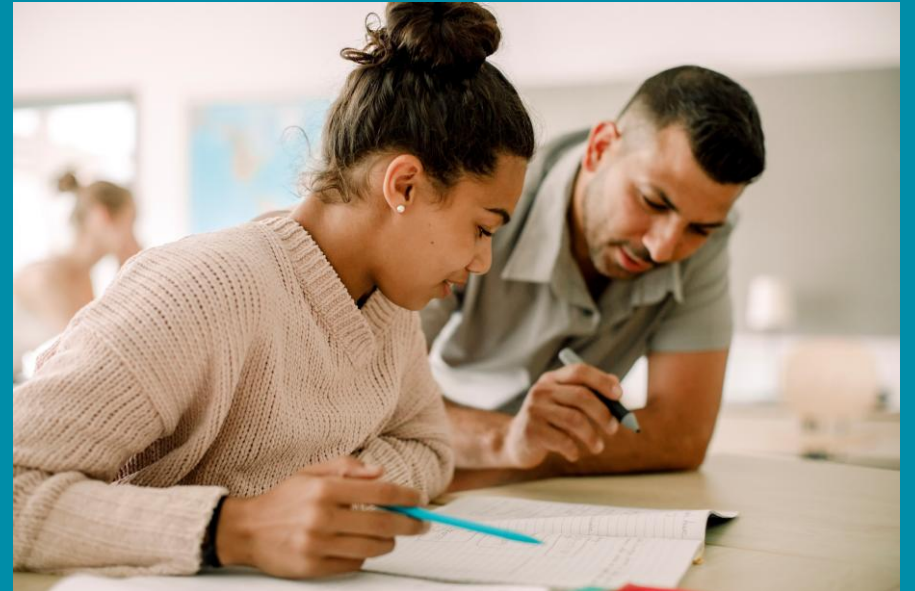


Vi skal gjøre mer for mindre

Men...

Dagens ungdom altså...

...er veloppdragne og flittige, de trives i skolen, de er sunne og aktive og har gode relasjoner både til foreldre og venner. De trener mer, liker å være hjemme og er samtidig sosiale. De ruser seg mindre og gjør mindre ugagn.

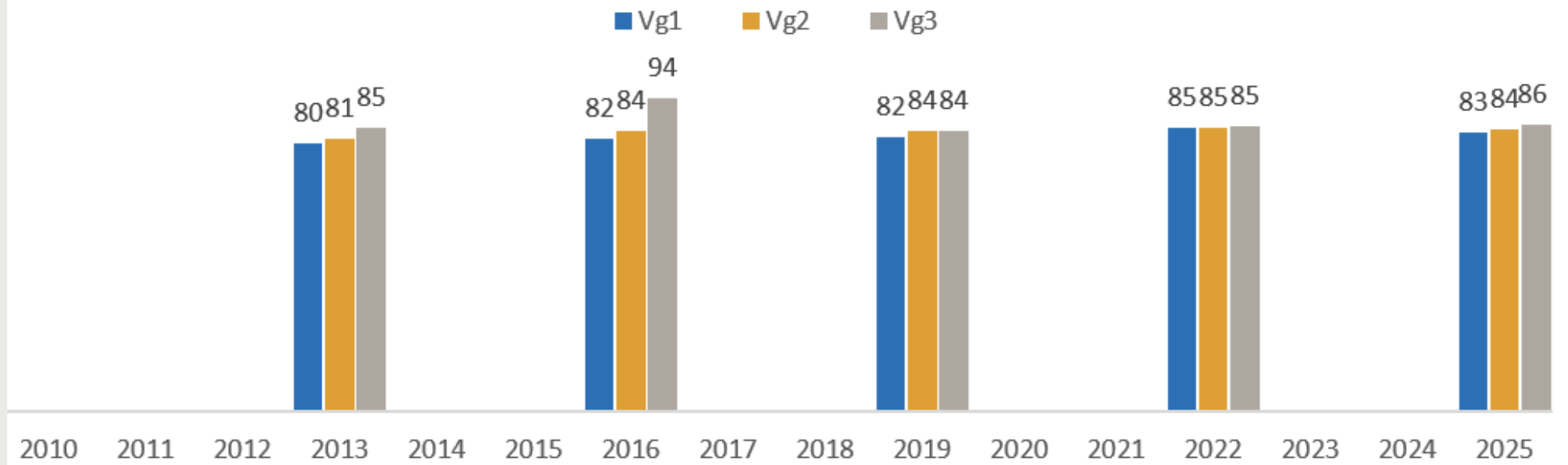




Nordland VGS: Fornøyd med egne foreldre/foresatte - tidstrend

Tidstrend i Nordland.

Prosentandel av elevene på videregående som er fornøyd med sine foreldre/foresatte



Tendenser



Fraværet øker – i
grunnskolen og på vgo



Dobling i antall elever som
søker vgo med under 30 gsp

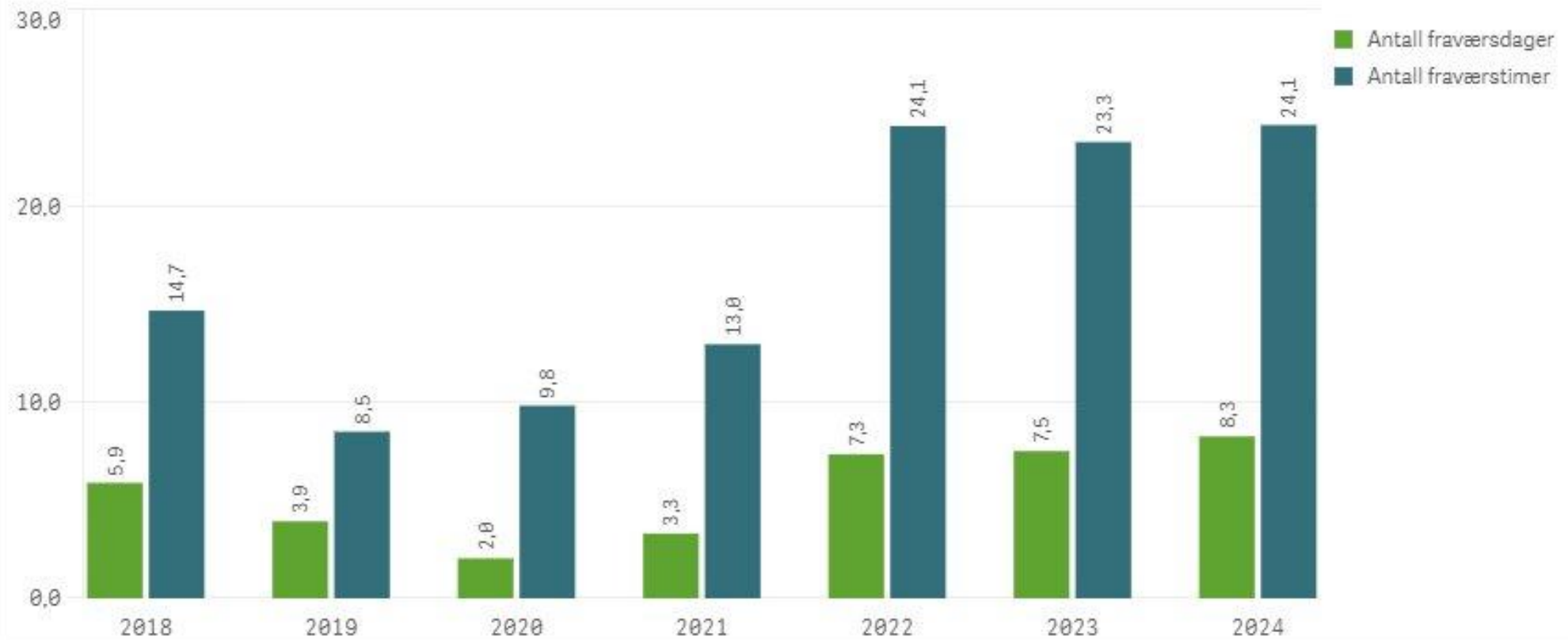


Vi skal gjøre mer for mindre

Nordfylket

Gjennomsnitt av antall fraværsdager og fraværstimer

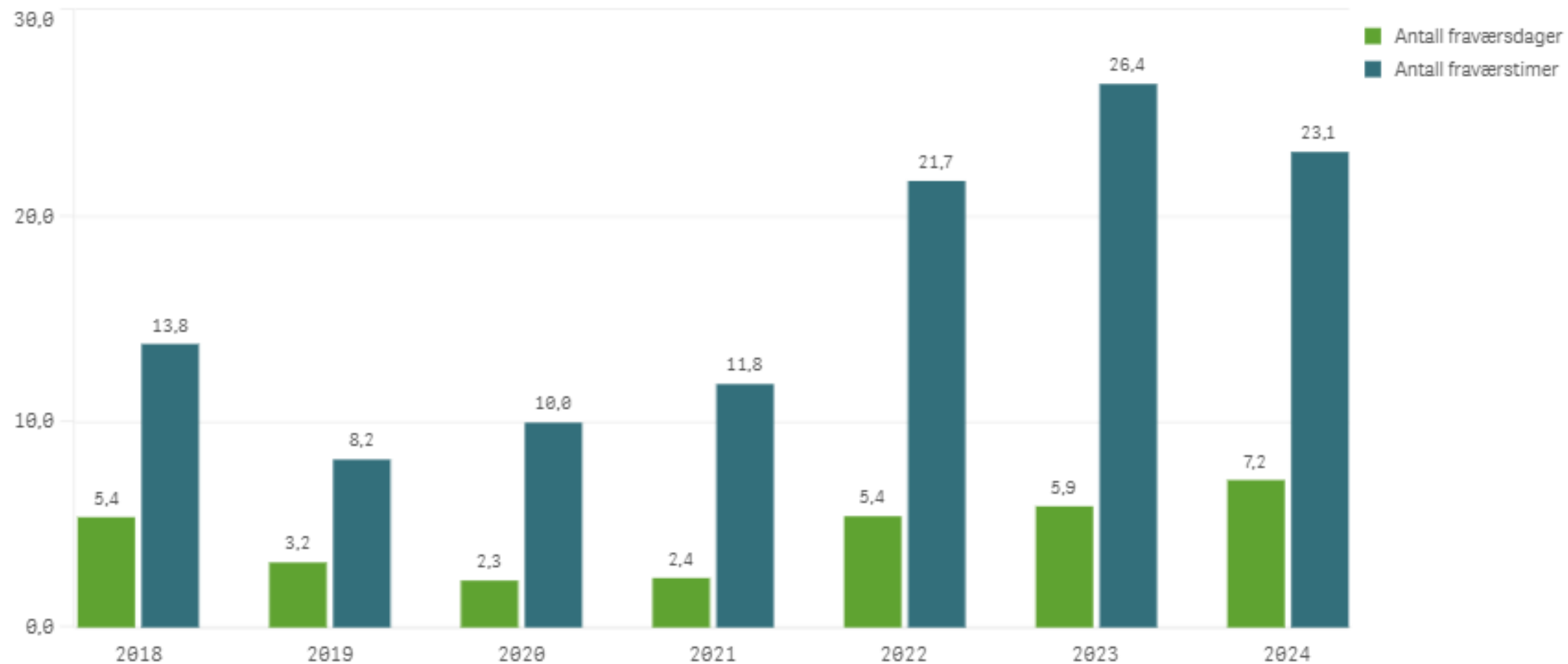
Merk: det er et brudd fra grunnskoleårskullet 2018 til 2019.



Hele Nordland

Gjennomsnitt av antall fraværsdager og fraværstimer

Merk: det er et brudd fra grunnskoleårskullet 2018 til 2019.



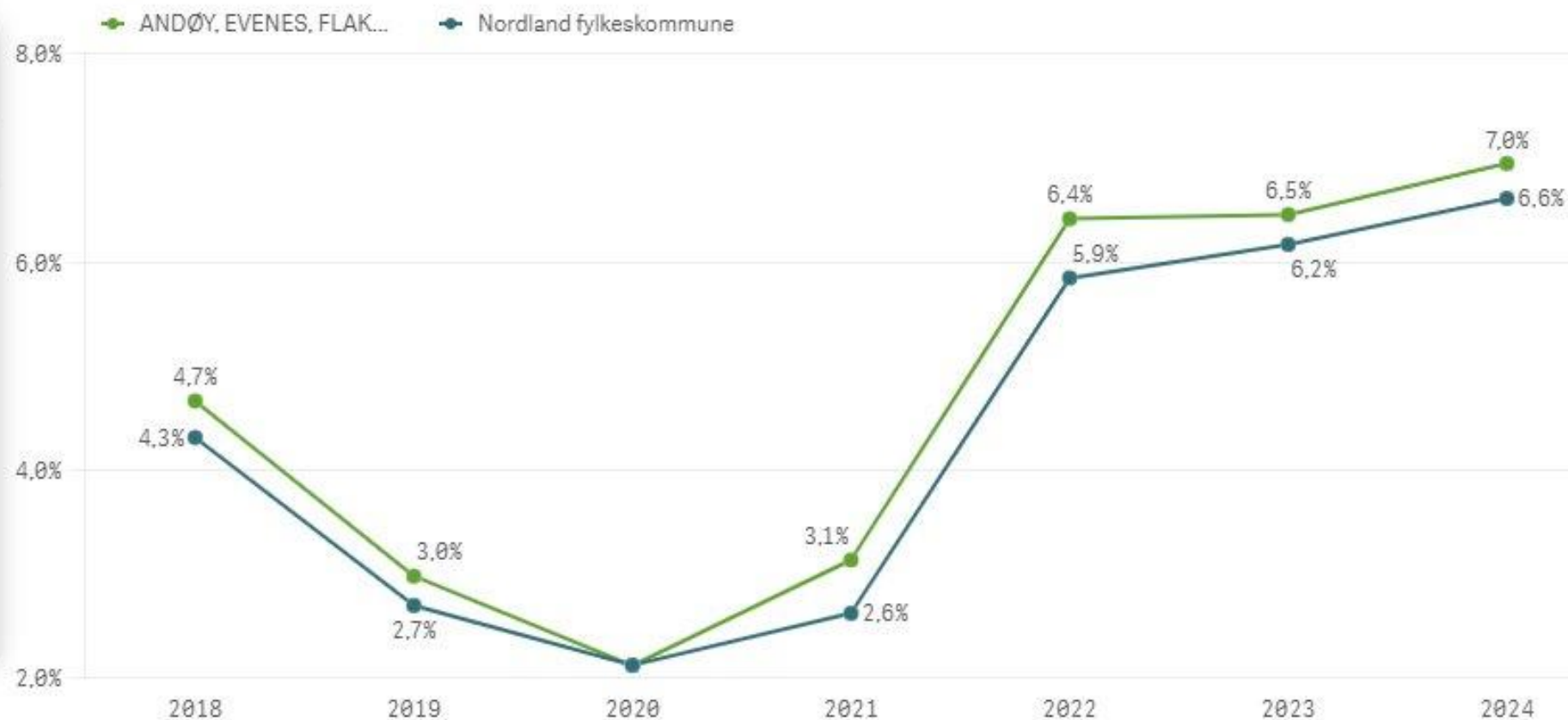
Trend – totalt

Trend – fordeling på utd....

Trend – fordeling på kjønn

Andel totalfravær - utvikling per grunnskoleårskull

Merk: y-aksen starter ikke nødvendigvis på 0.



Fylket

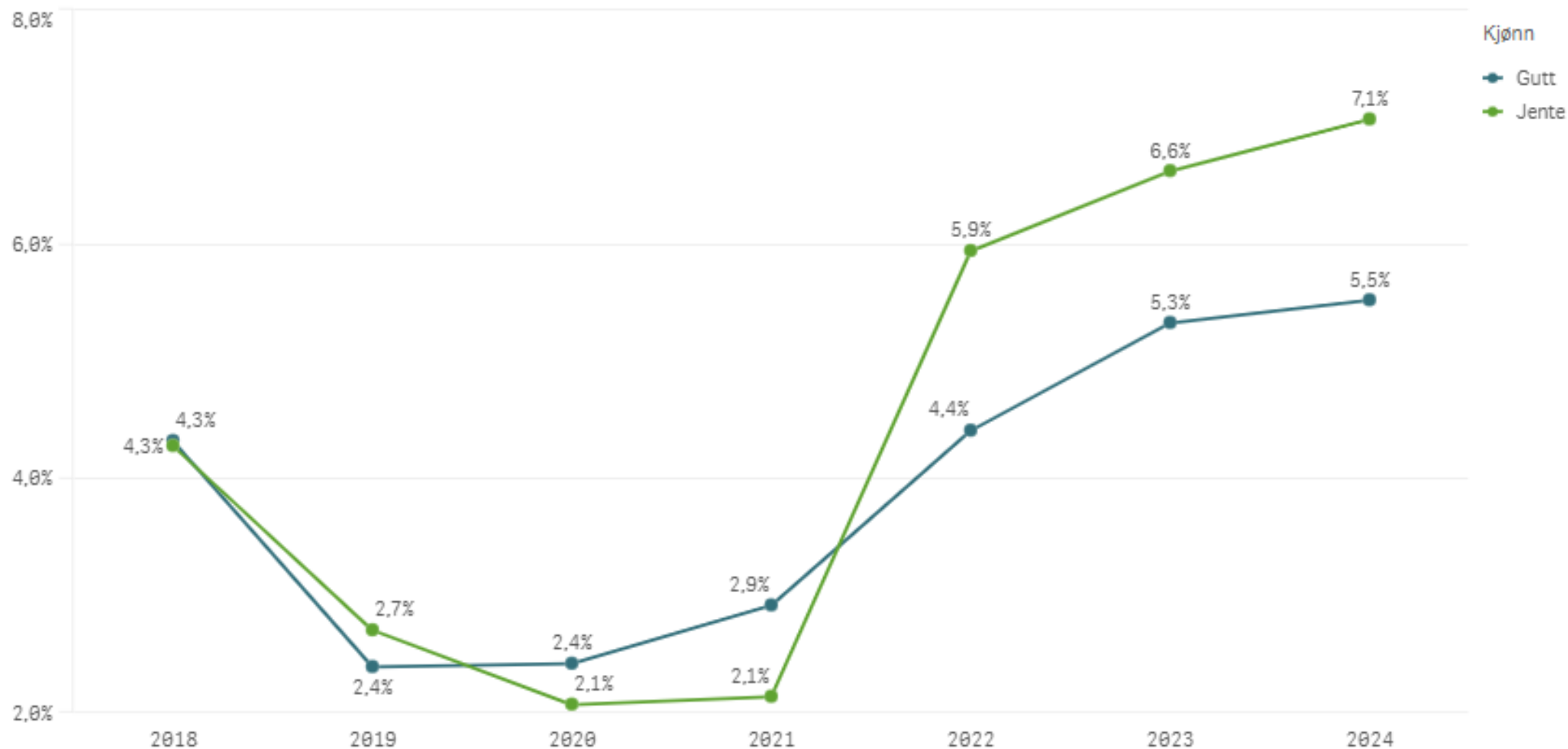
Trend – totalt

Trend – fordeling på utd....

Trend – fordeling på kjønn

Andel totalfravær - utvikling over tid

Merk: y-aksen starter ikke nødvendigvis på 0.



Hva møter oss fremover?



Fraværet øker – i
grunnskolen og på vgo



Dobling i antall elever som
søker vgo med under 30 gsp



Vi skal gjøre mer for mindre

Grunnskolepoeng

- Antall under 30 poeng som startet Vg1 i Nordland i august 2022: 440
- Antall under 30 poeng som startet Vg1 i Nordland i august 2024: 842
- 2025: ca. 860
 - Av de hadde omtrent 500 null poeng

Fritak og manglende vurderingsgrunnlag

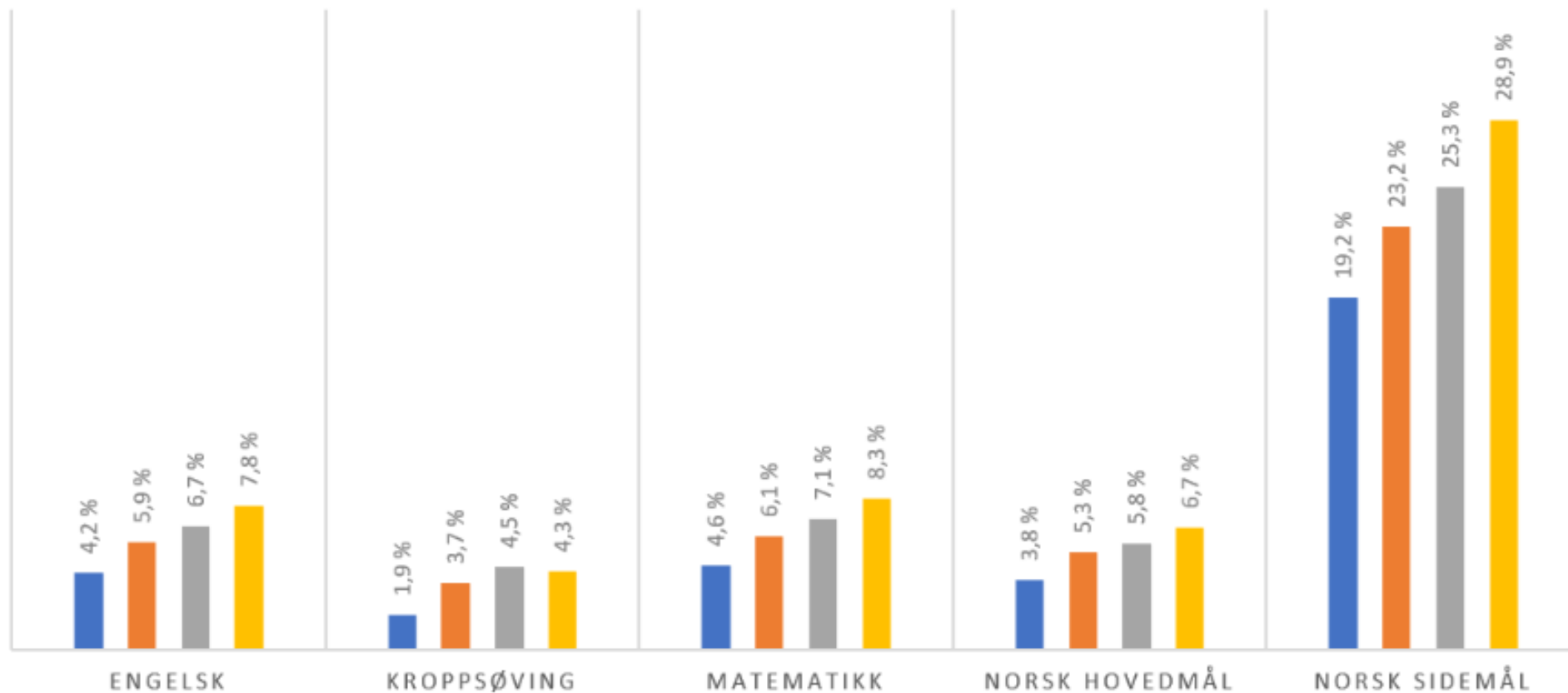
Av ulike årsaker er det noen elever som ikke får standpunktkarakter i ett eller flere fag. Elevene vil da isteden få vurderingsuttrykkene «fritatt» eller «ikke vurderingsgrunnlag» i det aktuelle faget.

Fritatt:

- Elever som har særskilt språkopplæring, har rett til fritak fra vurdering med karakter i norsk sidemål.
- Elever som har utfordringer med å lære både bokmål og nynorsk, har rett til fritak fra vurdering med karakter i norsk sidemål.
- Elever med individuell opplæringsplan har rett til fritak fra vurdering med karakter i det aktuelle faget.

ANDEL FRITAK GS PER FAG - NORDLAND

■ 2021/22 ■ 2022/23 ■ 2023/24 ■ 2024/25



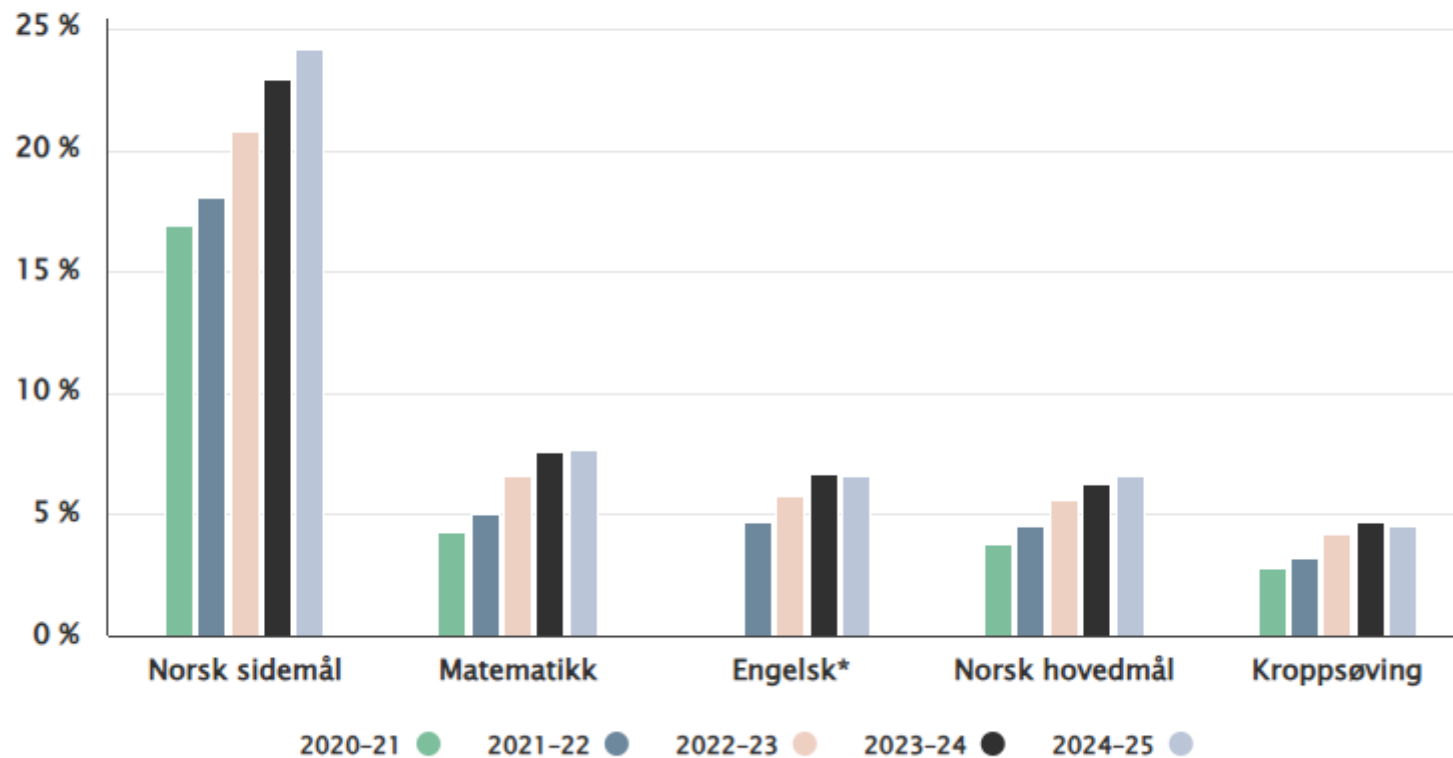
 Diagram

 Tabell

 Last ned til Excel

Andel elever med fritak fra vurdering i utvalgte fag

 Eksporter

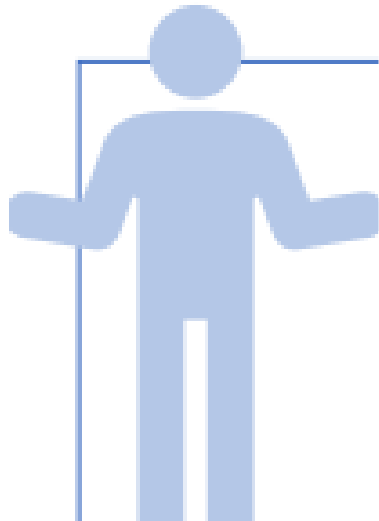


Kilde: Utdanningsdirektoratet



Flere får fritak fra vurdering i fag fra grunnskolen

- Fritak fra vurdering i fag på US = IOP
- Et problem spesielt i norsk matte og engelsk
- Fokusområde i samarbeidet om overgangen fra GS til VGS



Utfordringer

- I VGS må en bestå alle fag, hvis ikke ITO
- Vanskelig i overgangen til VGS, hva kan eleven fra før?
- Ekstra mye ressurser og tilrettelegging på Vgs
- Faglige hull

Hva møter oss fremover?



Fraværet øker – i
grunnskolen og på vgo



Dobling i antall elever som
søker vgo med under 30 gsp

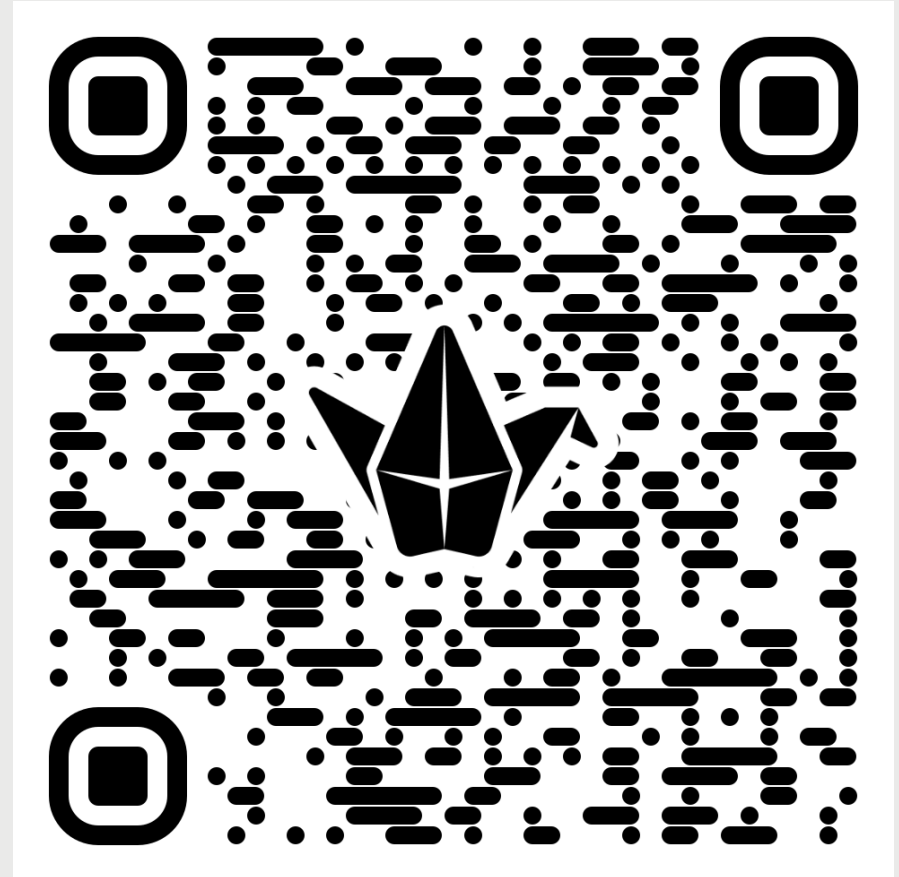


Vi skal gjøre mer for mindre

Gruppearbeid

1. Hvilke tendenser ser dere?
2. Hvordan kan dere samarbeide lokalt for å redusere antall ungdom med lave grunnskolepoeng og fritak i flere fag?
3. Hva kan vi gjøre (mer av) i overgangsarbeidet for å motvirke de negative tendensene?

Scan QR-koden. Legg inn stikkord på hvert spørsmål i Padlet. Husk gruppenummer.



Skolevegring og bekymringsfullt fravær

- Snufsing er ikke grunn til å bli hjemme

Det høye fraværet viser at det er behov for nye grep, mener kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun (Ap).

- Vi må se nøyer på hvorfor fraværet har økt. Jeg tror det skyldes underliggende holdninger i samfunnet vårt. Det er kanskje litt for lett å holde seg hjemme når man har litt vondt i kroppen når man egentlig er i stand til å gå på skole og arbeid.



Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun mener det må en holdningsendring til i samfunnet for å forhindre økt fravær i skolen. Her fra et barnehagebesøk i Kodal barnehage.

FOTO: NILS FRIDTJOF SKUMSVOLL / NRK

Er skolefravær et holdningsproblem?

[Maiken Marie Jordal](#) Stipendiat Høgskulen i Volda

[Ole Jacob Madsen](#) Professor, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

▶ Lytt til artikkelen • 6 min



Hvor mye av skolefraværet kan egentlig forklares med dårlige holdninger, spør innleggsforfatterne. Foto: Fartein Rudjord

Politikere leter etter lettvinne forklaringer på skolefravær. Det bør de slutte med skal problemet løses.

Hvor mange prosent fravær er bekymringsfullt?

På 10. trinn?

På VG2?

Kunnskapsstatus om bekymringsfullt fravær i skolen 2023

- 10 prosent?
- 25 prosent over to uker?
- 10 skoledager over en 15-ukersperiode?

«(...)årsakene til bekymringsfullt fravær er sammensatt. I hovedsak går det et skille i litteraturen mellom individuelle, familierelaterte og skolerelaterte årsaksforklaringer.»



Vet vi noe om dem?



- Professor i spesialpedagogikk, Marie-Lisbet Amundsen har funnet at:
 - Over halvparten har vært utsatt for mobbing
 - Halvparten har ingen gode relasjoner til noen voksne på skolen
 - Fire av ti har ingen venner på skolen
- Seks av ti strever med det faglige arbeidet uten å få tilpasset opplæring
- Sju av ti har prestasjonsangst
- Mange elever med høyt læringspotensial utvikler også skolevegring, fordi de ikke får tilrettelagt undervisning.
- Faglig mestring og gode relasjoner til lærer er de viktigste faktorene for at barn våger å komme tilbake.

Fra fravær til fellesskap

Hva kan skolen gjøre?

Gro Emmertsen Lund



Fravær – individorientert tenkemåte

Har vært vanlig å rette søkelyset mot eleven:
Hva er galt med eleven eller familien siden
eleven ikke kommer på skolen?

Det er denne tilnærmingen som ligger skjult i
fraværsbegrepene, som **skulk**, **foreldrestyrt
tilbakeholdelse** og **skolevegring**.



Fravær – individorientert tenkemåte

Oppmerksomheten rettes:

- mot individet (eleven med omfattende fravær),
- mot problemet (hva slags fravær),
- mot feil og mangler ved eleven (hva som er galt med eleven siden det ikke er på skolen)



Fravær – relasjonsorientert tenkemåte

Hva er det eleven vil bort fra?

Hva er det på skolen som får eleven til å holde seg unna?

Og hva er det på skolen som ville kunne få eleven tilbake på skolen igjen?

Skoleekskludering: Det kan være noe som skjer på skolen som forårsaker fraværet.



Hva øker fravær?

Uhensiktsmessig støy, uro og forstyrrende atferd

Streng klasseledelse

Hyppig bruk av vikarer

Konflikter

Dårlige relasjoner mellom elever, mobbing og sosial utestenging

Dårlige relasjoner mellom elev og lærere



Hva reduserer fravær?

Støtte og omsorg fra lærere

Føle seg verdsatt som elev

Ha det bra sammen med klassekameratene

Ha venner

Få god hjelp til det faglige

En styrkebasert tilnærming preger vårt elevsyn

Paradoks: Sanksjoner blir brukt som pedagogisk verktøy langt oftere enn anerkjennelse og forståelse, til tross for at forskningsresultater slår fast at sanksjoner ikke har noen positive effekter på elevenes oppførsel.

Fra fravær til fellesskap

Hva kan skolen gjøre?

Gro Emmertsen Lund





– Det store flertallet elever vil svært gjerne på skolen for å være en del av fellesskapet, både faglig og sosialt, skriver Gro Emmertsen Lund. Il

Løsningen på fraværsproblemet finnes i skole

Debatt: Den beste metoden for å løse fraværsproblemet er å skape fantastiske fellesskap og skoleopplevelser som elevene ikke vil gå glipp av.



Gro Emmertsen Lund

PH.D., KONSULENT, FORFATTER OG NOISE-FORSKER

GAUTE BROCHMANN
& OLE JACOB MADSEN



SKOLEVEGRINGS- MYSTERIET

Historien om hvorfor barn og unge
sitter alene hjemme i stedet for
å gå på skolen

CAPPELEN DAMM

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for medisin og helsevitenskap
Institutt for psykisk helse

Nina Meyer

Veien tilbake til skolen

En kvalitativ studie av ungdommers erfaringer
med støtte og hjelp ved bekymringsfullt fraværMasteroppgave i Psykisk helse
Veileder: Jo Magne Ingul
Medveileder: Elisabeth Bania
Mai 2025

Kvalitative intervjuer med syv ungdom:
«(...)overgangen til videregående skole ble et
vendepunkt, der nye rammer og relasjoner
ga økt mestring og motivasjon.»

Redd Barna (2025):

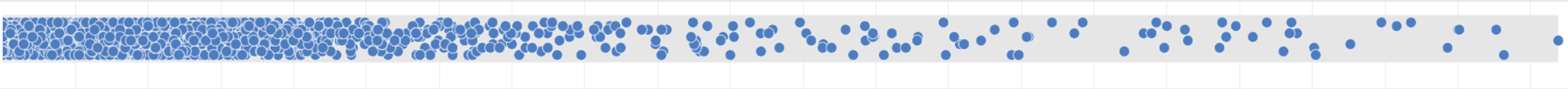
- Anbefalinger fra foresatte
- 25 anbefalinger fra Redd Barna til skoler ->

7. Trygge overganger fremmer nærvær

Nye tall fra Nordland

Elever med høyt fravær

- Det ble tatt inn 3348 elever på VG1 i Nordland i høst



Elever med høyt fravær

- 227 elever hadde 25 % eller mer
- 497 elever hadde 15 % eller mer
- 942 elever hadde 10 % eller mer
- 1745 elever hadde 6 % eller mer

- Gjennomsnittlig fravær er 9,9 %

Dette var de som ble tatt
inn på vgs...

Gruppearbeid

- Hvordan samarbeider vi mellom skoleslagene lokalt for å snu økt fravær?
- Hvilke verktøy trenger vi i overgangsarbeidet for å støtte ungdom med høyt fravær?
- Hva er det vi ikke gjør i dag som vi burde gjøre for elever med høyt fravær?
- Velg en sekretær, send stikkord til eirgra@nfk.no

Webinarer om Inntak og formidling.



Hendelse

 **Dato**

Mandag 24. november 2025 - torsdag 27. november 2025